

مسجد کوفه ؛ یکی از چهار مسجد مقدس جهان اسلام

کوفه برای نخستین بار در سال 36 هـ. ق. پایتخت دولت اسلامی گردید و این هنگامی بود که امیرالمؤمنین (علیه السلام) برای جنگ جمل، مدینه منوره را به قصد عراق ترک کرد. ...

کوفه برای نخستین بار در سال 36 هـ. ق. پایتخت دولت اسلامی گردید و این هنگامی بود که امیرالمؤمنین (علیه السلام) برای جنگ جمل، مدینه منوره را به قصد عراق ترک کرد. ...

شهر کوفه نخستین شهر اسلامی است که در سال 17 هـ. ق. به دستور خلیفه دوم و به دست سعد ابن ابی وقاص سردار فاتح عراق و ایران در بخش میانی عراق ساخته شد. این شهر در آن روزگار از موقعیت سوق الجیشی مهمی برخوردار بود و از سویی با صحرا و حجاز اتصال داشت و نیز شاخه ای از رودخانه فرات مرز شمالی شهر را تشکیل داده و همجواری آن با شهر باستانی حیره و کشتزارها و نخلستانهای گسترده که منابع غذایی ارزشمندی برای مردمان داشت بر موقعیت شهر می افزود.

کوفه برای نخستین بار در سال 36 هـ. ق. پایتخت دولت اسلامی گردید و این هنگامی بود که امیرالمؤمنین (علیه السلام) برای جنگ جمل، مدینه منوره را به قصد عراق ترک کرد. بعدها بتدریج بر اهمیت شهر افزوده شد و یکی از مراکز مهم علمی و سیاسی جهان اسلام گردید و جمعیت آن را که بیشتر ایرانیان تشکیل می دادند، افزون بر یک میلیون نفر دانسته اند.

امروزه شهر کوفه موقعیت پیشین خود را از دست داده و به عنوان یک بخش از توابع شهر نجف شمرده می شود و فاصله دو شهر هشت کیلومتر است که تقریباً به یکدیگر متصل می باشند. این شهر به علت موقعیت جغرافیایی اش، از آب و هوای ملایم و خنک تر از نجف برخوردار است.

جایگاههای زیارتی کوفه:

1 - مسجد جامع کوفه:

یکی از چهار مسجد مهم و مقدس جهان اسلام (پس از مساجد مکه، مدینه و بصره) است. این مسجد نخستین ساختمان شهر جدید التاسیس کوفه در سال 17 هـ. بود. مسجدي است مربع به طول 110 متر و عرض 116 متر، صحنی وسیع و بدون سقف و دیواری عظیم و مرتفع دارد، همانند برج و باروهای شهرهای کهن، که در دوران عضد الدوله دیلمی ساخته شده است. این مسجد گنجایش چهل هزار نفر را دارد.

جایگاههای مقدس درون مسجد کوفه:

ستونها و محرابهای هفتگانه، این محرابها، محل نمازگزاران برخی از معصومان و پیامبران علیهم السلام می باشد. دکه القضاء، سکویی است که بنا بر روایات، جایگاه قضاوت حضرت امیر المؤمنین بوده است و در شمال شرقی مسجد قرار دارد. بیت الطشت، در مجاورت دکه القضاء است و جایگاهی است که در آن یکی از معجزات حضرت علی علیه السلام به وقوع پیوست که تفصیل آن در #171 مفاتیح الجنان آمده است.

محراب امیر المؤمنین، که محل شهادت آن حضرت نیز می باشد. این محراب در میانه دیوار جنوبی مسجد قرار دارد و در سمت راست آن جایگاه شبستان بزرگ دیگری است که بنا بر برخی روایات، آنجا محراب و محل شهادت علی علیه السلام است.

محل به گل نشستن کشتی نوح، که فضایی گودی است در میانه مسجد. بنا بر روایات، کشتی حضرت نوح علیه السلام پس از مدت‌ها سرگردانی، در این نقطه به خشکی رسیده است.

باب الثعبان (یا دروازه اژدها)، یکی از دروازه‌های نخستین و کهن مسجد کوفه است که در میانه دیوار شمالی مسجد قرار دارد و در اینجا یکی از معجزات امیر المؤمنین علی علیه السلام ظاهر شده است.

2 - حرم مسلم بن عقیل:

آرامگاه حضرت مسلم، این شخصیت والا مقام، در بیرون باروی مسجد کوفه و در سمت جنوب شرقی آن قرار دارد که به وسیله راهرو کوتاهی از مسجد می توان به درون صحن آن قدم نهاد. حرم حضرت مسلم (علیه السلام) فضای وسیعی در شرق مسجد کوفه را در بر گرفته و از گنبد طلایی بزرگ و چندین رواق و شبستان و ایوان تشکیل شده است.

3 - آرامگاه هانی بن عروه:

در برابر حرم حضرت مسلم و در سمت شمالی صحن او قرار دارد. وی از شیعیان با وفا و میزبان و هم‌زم مسلم بن عقیل در کوفه بود و

به همراه او به شهادت رسید.

4 - آرامگاه مختار بن ابی عبیده ثقفی:

وی سرداری است که پس از واقعه کربلا به قیام پرداخت و انتقام خون آن شهدای بزرگوار را از قاتلان آنان ستاند و آنان را به جزای اعمالشان در این دنیا رسانید. قبر او در گوشه شبستانی در حرم حضرت مسلم، از سمت جنوب قرار دارد.

5 - خانه منسوب به امیرالمؤمنین(علیه السلام):

این خانه در اصل منزل مسکونی امّ هانی، خواهر علی(علیه السلام) بوده که حضرت پس از انتقال به کوفه آن را منزل خود قرارداد. این خانه در بیرون مسجد کوفه و در زاویه جنوب غربی آن قرار دارد. ساختمان کنونی آن گرچه قدیمی نیست لیکن در محلّ همان خانه حضرت ساخته شده است.

6 - آرامگاه میثم تمار:

وی یکی از یاران با وفا و فداکار امیرالمؤمنین علی(علیه السلام) بود که بر اثر پایداری در ایمان به آن حضرت به شهادت رسید، امروزه آرامگاه او در فاصله 300 متری از مسجد کوفه و در آغاز بزرگراه نجف - کوفه قرار دارد.

7 - قصر دار الاماره؛ یا مقر والی کوفه:

این ساختمان کهن ترین ساختمان اسلامی در عراق بشمار می رود و به دست سعد ابن ابی وقاص در سال 17 هـ . . پس از ساختمان مسجد کوفه ساخته شد. دار الاماره ساختمانی است مربع شکل به ابعاد 110/36 متر و 110/24 متر که امروزه تنها پایه ها و برخی دیوارهای فروریخته آن باقی مانده است. این قصر یکی از ساختمانهای عبرت انگیز روزگار است. در آن قصر مسلم به شهادت رسید و سر مبارک امام حسین(علیه السلام) و شهدای کربلا به نمایش گذاشته شد و سپس سرهای قاتلان آن بزرگواران از سوی انتقام گیرندگان به نمایش در آمد. آنگاه ظالمان دیگری سرهای این انتقام گیرندگان را بردند و در آن به نمایش گذاشتند؛ {فاعتبروا یا أولی الأبصار}.

8 - مسجد سهله:

یکی از مساجد مبارک شهر کوفه است، و روایات فراوانی در فضیلت عبادت در آن مسجد آمده است. این مسجد در فاصله دو کیلومتری غرب مسجد کوفه واقع است و از صحنی وسیع به ابعاد 140 متر و 125 متر با دیواری مرتفع تشکیل گردیده و در آن محرابهای متعددی قرار دارد که منسوب به معصومان(علیهم السلام) می باشد و در میانه سمت جنوب مسجد جایگاه بزرگی است که بر روی گنبدی قرار دارد و به #171 مقام حضرت حجت(علیه السلام) مشهور است.

9 - مسجد صعصعة بن صُوحان:

صعصعه یکی از یاران با وفای امیرالمؤمنین(علیه السلام) بود. این مسجد که عبادتگاه وی است، در نزدیکی مسجد سهله قرار دارد.

10 - مسجد زید بن صعصعه:

این مسجد مبارک نیز در نزدیکی مسجد پیشین قرار دارد.

11 - مقام یونس(علیه السلام):

این جایگاه که امروزه شکل و هیئت مسجد دارد، در میان عامه مردم به غلط به آرامگاه حضرت یونس بن مَتّی(علیه السلام) شهرت یافته است. در قسمتی از گنبد خانه آن، محرابی است که گفته می شود امیر مؤمنان(علیه السلام) در آنجا نماز گزارده است. این مقام امروزه در کنار رودخانه فرات و در فاصله یک کیلومتری از مسجد کوفه واقع است و بنابر برخی روایات، حضرت یونس در این جا از شکم نهنگ بیرون انداخته شد. باید افزود که آرامگاه حضرت یونس(علیه السلام) در شهر موصل بر بلندای تپه ای قرار دارد و دارای گنبد و صحن و سرا است.

12 - آرامگاه ابراهیم الغمر:

او ابراهیم فرزند حسن مثنّی فرزند امام حسن مجتبی(علیه السلام) است، قبر او در سمت مغرب قبر میثم تمار در محله ای به نام #171;حیّ کِنْدَه» می باشد. او جد سادات طباطبایی است.